

Briselē, 2026. gada 27. februārī
(OR. en)

6171/26

SOC 66
EMPL 25
ECOFIN 172
EDUC 39
COMPET 255
DATAPROTECT 65
DIGIT 54

PIEZĪME

Sūtītājs: prezidentvalsts

Saņēmējs: Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome

Temats: Eiropas pusgads 2026. gadā

No inovācijas līdz kvalitatīvām darbvietām: MI izmantošana kvalitatīvas nodarbinātības un darba ņēmēju tiesību stiprināšanai

– *viedokļu apmaiņa*

Pielikumā ir pievienota prezidentvalsts orientējoša piezīme par minēto tematu, gatavojoties viedokļu apmaiņai EPSCO padomes sanāksmē 2026. gada 9. martā.

Orientējoša piezīme viedokļu apmaiņai par tematu

“2026. gada Eiropas pusgads – no inovācijas līdz kvalitatīvām darbvietām: MI izmantošana kvalitatīvas nodarbinātības un darba ņēmēju tiesību stiprināšanai”

Konteksts: nākotnes darba tirgus un Eiropas pusgads

Kā liecina neseni ziņojumi, ražīguma pieaugums Eiropā jau daudzus gadus atpaliek no ražīguma pieauguma citos reģionos. Lai gan strukturālajiem un vēsturiskajiem faktoriem ir bijusi nozīme, pēdējos gados svarīgs pieaugošās plaisas iemesls ir tas, ka Eiropa ir palaidusi garām digitālās pārveides uzplaukumu. Turklāt, ja vien netiks veiktas svarīgas reformas, kas ļautu lielākam skaitam jaunu uzņēmumu paplašināties un lielākam skaitam jaunu talantu palikt Eiropā, Eiropa atpaliks vēl vairāk.

Lai varētu īstenot šīs svarīgās reformas, ir vajadzīgs noturīgāks darba tirgus un dinamiskāka investīciju vide. Ekonomikas pētījumi, tostarp *Christopher Pissarides* darbs par darba piemeklēšanu un strukturālām pārmaiņām, liecina, ka nodarbinātības rezultātus nenosaka tehnoloģijas vien, bet arī tādi faktori kā ekonomikas institucionālā struktūra, tās cilvēkkapitāls un spējas, ko tā piedāvā konstruktīvai sadarbībai starp publisko un privāto sektoru. Ja kāds no šiem faktoriem nav ieviests, tas rada šķēršļus saiknei starp tehnoloģiju un ražīgumu – šķēršļus, ko kopā dēvē par frikcijām darba tirgus darbībā. Eiropai ir ātri jāīstenojas, lai mazinātu šīs frikcijas. Mākslīgais intelekts ar tā arvien pieaugošajām spējām paver jaunas iespējas ienesīgām investīcijām un cilvēkkapitāla labākai izmantošanai. Vai šā procesa rezultātā tiks radītas dinamiskas darbvietas ar augstāku ražīgumu, vai arī tiks zaudētas darbvietas un turpināties stagnācija salīdzinājumā ar mūsu konkurentiem, ir atkarīgs no tā, cik labi mēs pārvaldām digitālo ekosistēmu, no nepieciešamajām institucionālajām reformām, prasmju sistēmu modernizācijas un no ātruma, kādā darba ņēmēji var pāriet uz jauniem amatiem.

MI jomā veikto investīciju efektivitāte ir atkarīga no tādu jaunu prasmju un spēju attīstīšanas, kas ļauj cilvēkiem produktīvi strādāt ar MI sistēmām. Kā uzsvērts Ieteikumā par cilvēkkapitālu ¹, lai attīstītu šo prasmju kopumu, ir vajadzīgas koordinētas investīcijas profesionālajā apmācībā, augstākajā izglītībā un mūžizglītībā. Vienlaikus, MI sistēmām kļūstot spējīgākām un uzņēmumiem gūstot pieredzi to integrēšanā savās darbībās, var rasties darbaspēka dislokācijas ietekme, nesamērīgi palielināties augsti kvalificētu darba ņēmēju ražīgums un tādējādi potenciāli palielināties ienākumu nevienlīdzība. Lai novērstu šādu dinamiku, ir vajadzīgi skaidri un koordinēti institucionālie risinājumi.

Šajā kontekstā Eiropas pusgads nodrošina satvaru tādu strukturālo reformu koordinēšanai, kas samazina frikcijas darba tirgū, uzlabo darba piemeklēšanas efektivitāti un atbalsta mobilitāti, pārkvalifikāciju un darbvietu radīšanu. Saskaņojot fiskāli strukturālos plānus ar nodarbinātības un sociālajām prioritātēm, Eiropas pusgads var palīdzēt nodrošināt, ka inovācija tiek pārvērsta ilgtspējīgā un iekļaujošā izaugsmē.

MI, darba organizācija un kvalitatīva nodarbinātība

MI un citu progresīvu digitālo tehnoloģiju ieviešanu darbavietā nevar novērtēt tikai no ražīguma viedokļa. Tehnoloģiskās sistēmas ir iestrādātas organizatoriskajās izvēlēs, cilvēkresursu pārvaldības modeļos un plašākās uzņēmējdarbības stratēģijās. Saskaņā ar ekonomikas teoriju ražīgumu veicina inovācija rada ilgstošu nodarbinātības pieaugumu, ja papildus tiek investēts prasmēs un ja atbalstu sniedz efektīvas darba tirgus iestādes.

---

¹ Ieteikums PADOMES IETEIKUMAM par cilvēkkapitālu Eiropas Savienībā (ST 15278/25).

ES tiesiskais regulējums nodrošina svarīgus aizsardzības pasākumus. MI aktā ² ir noteikti pienākumi augsta riska MI sistēmām, tostarp tām, ko izmanto pieņemšanā darbā, darba ņēmēju pārvaldībā un veiktspējas izvērtēšanā. ES noteikumu kopumu šajā jomā vēl vairāk pastiprina Vispārīgā datu aizsardzības regula ³ un spēkā esošais darba tiesību *acquis*, tostarp tiesību akti par pārredzamiem un paredzamiem darba apstākļiem, darba aizsardzību un darba un privātās dzīves līdzsvaru. Joprojām var būt vajadzīgi mērķtiecīgi leģislatīvi pasākumi, lai nodrošinātu, ka darba ņēmēji tiek efektīvi aizsargāti un ikviens, tostarp uzņēmumi, var gūt labumu no MI un citu progresīvu digitālo tehnoloģiju ieviešanas. Efektīvai izpildei joprojām ir izšķiroša nozīme, lai ievērotu cilvēka virsvadības principu, novērstu algoritmisko diskrimināciju un saglabātu uzticēšanos.

Kvalitatīvu darbvietu radīšana ir svarīga prioritāte, kas uzsvērtā Kvalitatīvu darbvietu ceļvedī ⁴, ar kuru Eiropas Komisija nāca klajā 2025. gada decembrī. Ja institucionālās sistēmas ļauj taisnīgi sadalīt ieguvumus, augstāks ražīgums var radīt labākas algas un labākus darba apstākļus. Bez šādām sistēmām pastāv risks, ka tehnoloģiskās pārmaiņas padziļinās nevienlīdzību un pastiprinās darba tirgus segmentāciju. Tāpēc jautājums nav par to, vai pieņemt tehnoloģiskas inovācijas, tostarp MI, bet gan par to, kā veidot to izstrādi un izmantošanu, lai tās stiprinātu darbvietu kvalitāti, sociālo kohēziju un Eiropas konkurētspēju.

---

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1689 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 (Mākslīgā intelekta akts)

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula)

⁴ Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Kvalitatīvu darbvietu ceļvedis”, COM (2025) 944, 2025. gada 4. decembris

Nākotnes prasībām atbilstošas prasmes, darba tirgus izpēte un pārejas

Nodarbinātības un sociālo lietu ministru neformālajā sanāksmē 13. februārī Kipras prezidentūras vadībā ministri uzsvēra, ka zaļā un digitālā pārkārtošanās būtiski pārveido nodarbinātības struktūras un prasmju prasības. Regulārai prasmju pilnveidei un pārkvalifikācijai ir jāklūst par pastāvīgu Eiropas darba tirgu iezīmi, nevis par ārkārtas reakciju uz krīzi.

MI pats par sevi var uzlabot darba tirgus darbību. Ar progresīviem darba tirgus izpētes rīkiem var uzlabot vajadzīgo prasmju prognozēšanu, apzināt vājās vietas un atbalstīt mērķtiecīgu apmācības politiku. Šādi rīki uzlabo informācijas kvalitāti un savlaicīgumu un tādējādi samazina frikcijas meklēšanā un paātrina pāreju no nozarēm, kurās vērojama lejupslīde, uz nozarēm, kuras paplašinās.

Tomēr pāreja reti notiek automātiski. Pierādījumi liecina, ka darba ņēmēji, kas zaudējuši darbu tehnoloģisko pārmaiņu dēļ, bez pienācīga atbalsta var saskarties ar ilgstošu bezdarbu vai ilgstošu algas zaudējumu. Tāpēc aktīva darba tirgus politika, efektīvi valsts nodarbinātības dienesti un mērķtiecīgi sociālās aizsardzības pasākumi ir neaizstājami inovācijas stratēģiju papildinājumi.

Arī sociālajam dialogam un koplīguma sarunām ir būtiska nozīme tehnoloģiskās pārveides pārvaldībā. Tie ļauj sarunu ceļā rast risinājumus nozaru un uzņēmumu līmenī, atbalsta algoritmiskās pārvaldības atbildīgu izmantošanu un veicina ražīguma pieauguma taisnīgu sadali. Spēcīgas iestādes mazina nenoteiktību un stiprina atbalstu pārmaiņām. Tas ir uzsvērts arī atzinumā, kuru prezidentvalsts Kipra aicināja EESK izstrādāt par tēmu *“Nodarbinātības un darba apstākļu kvalitātes uzlabošana, ieviešot un veicinot saistītos instrumentus (tostarp MI) un stiprinot sociālo dialogu un koplīguma sarunas”*¹.

Gaidāmās iniciatīvas un politikas saskaņotība

Gaidāmais Kvalitatīvu darbvietu akts un taisnīgas darbaspēka mobilitātes pakete var palīdzēt samazināt darba tirgus segmentāciju, stiprināt izpildi un atbalstīt augšupēju konvergenci starp dalībvalstīm.

Izšķiroša nozīme būs politikas saskaņotībai. Rūpniecības un inovācijas stratēģijas ir jāaskaņo ar nodarbinātības reformām un prasmju politiku. Pasākumi, kas stimulē investīcijas mākslīgajā intelektā, būtu jāpapildina ar iniciatīvām, kas atvieglo darba ņēmēju mobilitāti, veicina mūžizglītību un aizsargā pamattiesības. Šī integrētā pieeja atspoguļo gan ekonomiskos pierādījumus, gan Eiropas sociālā modeļa pamatprincipus.

EPSCO padomes loma Eiropas pusgadā

EPSCO padomes ministriem ir svarīga loma, lai nodrošinātu, ka nodarbinātības un sociālie apsvērumi tiek pilnībā integrēti Eiropas pusgadā. Izmantojot politikas norādes, salīdzinošo izvērtēšanu un konkrētām valstīm adresētus ieteikumus, *EPSCO* padome var veidot reformas, kas uzlabo darba tirgus dinamiku, vienlaikus saglabājot taisnīgumu un kohēziju.

2026. gada pusgada ciklā *EPSCO* padomei ir iespēja sniegt ieguldījumu un virzīt debates uz līdzsvarotu pieeju, kurā inovācija, MI ieviešana un konkurētspēja ir saskaņota ar kvalitatīvu nodarbinātību, stabilu sociālo dialogu un spēcīgām iestādēm. Tādējādi Eiropas tehnoloģiskā pārveide var stiprināt ne tikai ekonomikas sniegumu, bet arī sociālo kohēziju un uzticēšanos.

Apspriežamie jautājumi

1. Kā Eiropas pusgads var labāk atbalstīt reformas, kas samazina darba tirgus frikcijas un uzlabo darba piemeklēšanas efektivitāti saistībā ar MI virzītām pārmaiņām?
  2. Kādi papildu pasākumi ir vajadzīgi valstu un ES līmenī, lai nodrošinātu, ka MI ieviešana darba vietā stiprina darba ņēmēju tiesības un veicina augšupēju sociālo konvergenci?
-

ⁱ Izpētes atzinumā, kas EESK plenārsesijā jāpieņem 2026. gada 18. un 19. martā, “uzsver, ka būtiska nozīme visos līmeņos ir sociālajam dialogam un koplīguma sarunām, kā arī strukturētai sadarbībai starp ES Mākslīgā intelekta biroju, Eiropas Komisiju un sociālajiem partneriem. Tā mērķis ir nodrošināt, lai mākslīgā intelekta ieviešana veicinātu taisnīgu, iekļaujošu un konkurētspējīgu digitālo pārkārtošanos un tajā sistemātiski tiktu ievērotas dzimtes, paaudžu un neaizsargātības dimensija, kā arī MVU vajadzības”.